

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENŲ, NUKENTĖJUSIŲ NUO 1939-1990 METŲ
OKUPACIJŲ, TEISINIO STATUSO ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-2442 (TAP-18-1819(2)) (TAIS NR. 18-12018(3))**

2018-11-30 Nr. NV-3216

Vilnius

Projekto rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau - SADM).

Projekto tikslas - pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo nario A. Anušausko pateikto siūlymo suteikti tremtinio teisinį statusą asmenims, gimusiems politinių kalinių/tremtinių šeimose pasibaigus jų tėvų kalinimo/tremties laikui, jei bent vienam iš tėvų buvo taikomi administraciniai ar kiti suvaržymai, dėl kurių jie negalėjo grįžti į Lietuvą (toliau - Įstatymo projektas).

Dabartinė situacija:

Gimusių tremtyje statusas nėra pripažįstamas gimusiems politinių kalinių/tremtinių šeimose jau pasibaigus tėvų reabilitavimo pažymėjimuose nurodytam represavimo laikotarpiui. Nėra atsižvelgiama į tai, kad 1954-1959 m. buvo taikomos papildomos šių asmenų sugrįžimą į Lietuvą apsunkinančios priemonės, pvz., draudimas apsigyventi Lietuvoje teistiems už „kontrevoliucinius nusikaltimus“. Tokių tremtyje gimusių asmenų, neturinčių tremtinio statuso, gali būti iki 1000.

Asmenys, įgiję tremtinio teisinį statusą ir sulaukę pensinio amžiaus, įgyja teisę į nukentėjusių asmenų valstybinę pensiją (62 eurai/mėn.).

Nukentėjusių asmenų valstybines pensijas gauna virš 30 tūkst. tremtinių ir politinių kalinių ar jiems prilygintų asmenų, buvusių beglobių vaikų (apie 21 mln. eurų/metams).

Projekto esmė - Įstatymo projektui siūloma iš esmės pritarti, tačiau jį tobulinti, pasiūlant Seimui:

- 1) nustatyti, kokie administraciniai suvaržymai yra laikytini priežastimis, dėl kurių asmenys negalėjo grįžti į Lietuvą.
- 2) numatyti, kad tremtinio teisinis statusas būtų pripažįstamas ir nukentėjusiųjų įvaikiams.
- 3) nustatyti vėlesnę įsigaliojimo datą – 2020-01-01, nes nukentėjusių asmenų valstybinėms pensijoms mokėti prireiks papildomai iki 800 tūkst. eurų per metus.

Derinimas:

Projektas svarstytas 2018-11-20 tarpinstituciniame pasitarime, iš dalies patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės ir Teisės grupės pastabas.

Neatsižvelgta į tarpinstitucinio pasitarimo metu išsakytas pastabas:

- Teisės grupės siūlymą Projekte numatyti konkrečius pasiūlymus Seimui kas yra laikytini administraciniais suvaržymais, dėl kurių asmenys negalėjo grįžti į Lietuvą.
- Finansų ministerijos pastabą siūlyti Seimui Įstatymo projekto nesvarstyti, kol nebus atliktas valstybinių pensijų sistemos sistemiškas įvertinimas, numatytas Vyriausybės programos įgyvendinimo plane.

Atitiktis Vyriausybės programai – tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2018-10-31.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome SADM patikslinti projektą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje), prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja

Daiva Buivydaite-Garbštienė

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt